

EUROPA-PARLAMENTET

2009 - 2014

Mødedokument

A7-0237/2010

27.7.2010

BETÆNKNING

om kvindernes rolle i et aldrende samfund
(2009/2205(INI))

Udvalget om Kvinders Rettigheder og Ligestilling

Ordfører: Sirpa Pietikäinen

PR_INI

INDHOLD

	Side
FORSLAG TIL EUROPA-PARLAMENTETS BESLUTNING	3
BEGRUNDELSE.....	11
RESULTAT AF DEN ENDELIGE AFSTEMNING I UDVALGET	13

FORSLAG TIL EUROPA-PARLAMENTETS BESLUTNING

om kvindernes rolle i et aldrende samfund (2009/2205(INI))

Europa-Parlamentet,

- der henviser til Kommissionens meddelelse af 29. april 2009, "Konsekvenserne af befolkningsaldringen i EU (Rapport om befolkningsaldringen 2009)" (KOM(2009)0180),
- der henviser til Kommissionens arbejdsdokument "Europas demografiske fremtid: fakta og tal" (SEK(2007)0638),
- der henviser til Kommissionens meddelelse af 10. maj 2007 om fremme af solidaritet mellem generationerne (KOM(2007)0244),
- der henviser til Kommissionens meddelelse af 12. oktober 2006, "Den demografiske udvikling i Europa – En udfordring, men også en chance" (KOM(2006)0571),
- der henviser til Kommissionens meddelelse af 1. marts 2006, "En køreplan for ligestilling mellem kvinder og mænd (2006-2010)" (KOM(2006)0092),
- der henviser til Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder, navnlig artikel 23 og 25 om ligestilling mellem mænd og kvinder og ældres rettigheder, samt artikel 34, 35 og 36, som især indeholder definitioner på retten til social bistand og boligstøtte, et højt sundhedsbeskyttelsesniveau og adgang til tjenesteydelser af almindelig økonomisk interesse,
- der henviser til artikel 2 i traktaten om Den Europæiske Union, der lægger vægt på værdier, der er fælles for medlemsstaterne, såsom pluralisme, ikke-forskelsbehandling, tolerance, retfærdighed, solidaritet og ligestilling mellem kvinder og mænd,
- der henviser til artikel 19 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde om bekæmpelse af forskelsbehandling på grund af køn, race eller etnisk oprindelse, religion eller tro, handicap, alder eller seksuel orientering,
- der henviser til den europæiske ligestillingspakt, som Det Europæiske Råd vedtog i marts 2006¹,
- der henviser til Den Internationale Arbejdsorganisations (ILO) anbefaling nr. R162 fra 1980 om ældre arbejdstagere,
- der henviser til FN's konvention fra 1979 om afskaffelse af alle former for diskrimination imod kvinder (CEDAW),
- der henviser til sin beslutning af 3. februar 2009² om ikke-forskelsbehandling på grundlag

---

¹ EU-Bulletin 3-2006, punkt I.13.

² EUT C 67 E af 12.3.2010, s. 31.

af køn og solidaritet mellem generationerne,

- der henviser til sin beslutning af 15. januar 2009 om gennemførelse og anvendelse af direktiv 2002/73/EF om gennemførelse af princippet om ligebehandling af mænd og kvinder for så vidt angår adgang til beskæftigelse, erhvervsuddannelse, forfremmelse samt arbejdsvilkår¹,
  - der henviser til sin beslutning af 21. februar 2008 om den demografiske udvikling i Europa²,
  - der henviser til forretningsordenens artikel 48,
  - der henviser til betænkning fra Udvalget om Kvinders Rettigheder og Ligestilling (A7-0237/2010),
- A. der henviser til, at samfundets aldring alt for ofte betragtes negativt, f.eks. i form af udfordringer til arbejdsstyrkens aldersstruktur og bæredygtigheden af social sikring og sundhedspleje, selvom ældre mennesker også udgør en økonomisk ressource samt en kilde til erfaring og yder vigtig støtte til samfundet og familien som plejere af afhængige og som beskæftigelsesrådgivere i kraft af deres brede erhvervs erfaring, og de bidrager også til bevarelsen af landdistrikterne,
- B. der henviser til, at køreplanen for ligestilling mellem kvinder og mænd 2006-2010 har sat fokus på mangler i opnåelsen af fuld ligestilling mellem kvinder og mænd og i visse tilfælde har drevet dagsordenen for ligestilling mellem kvinder og mænd fremad, men at der har været langt imellem de overordnede fremskridt,
- C. der henviser til, at den aktuelle økonomiske og sociale krise har særlig alvorlige konsekvenser for kvinder - navnlig for ældre kvinder - og for de tjenester, der ydes til dem, hvilket øger ulighederne og diskrimineringen ikke bare på grund af køn, men også alder og sundhedstilstand,
- D. der henviser til, at ældre risikerer fattigdom i højere grad end den brede befolkning, og at procentdelen i 2008 lå på omtrent 19 % af personer på 65 år og derover i EU-27, mens tallet for 2005 lå på 19 % og i 2000 på 17 %, og som henviser til, at kvinder på over 65 år har høj fattigdomsrisiko (den andel, der risikerer at blive ramt af fattigdom, er på 22 %, dvs. 5 procentpoint højere end for mænd),
- E. der henviser til, at befolkningen i EU-27 forventes at ældes, således at andelen på 65 år og derover vil vokse fra 17,1 % i 2008 til 30 % i 2060, og andelen på 80 år og derover i samme periode vil vokse fra 4,4 % til 12,1 %,
- F. der henviser til, at den erhvervsaktive del af befolkningen efter forudsigelserne bliver relativt mindre, og at integreringen af grupper, der for nuværende ikke er aktive på arbejdsmarkedet, bliver stadig vigtigere,
- G. der henviser til, at kønsaspektet er en væsentlig faktor i aldringen, da kvinders forventede

---

¹ EUT C 46 E af 24.2.2010, s. 95.

² EUT C 184 E af 6.8.2009, s. 75.

levetid er ca. seks år længere end mænds, idet statistikker for EU-27 viser, at mænd gennemsnitligt bliver 76 år og kvinder 82, og der henviser til, at Eurostats tal derimod også viser, at forskellen mellem den raske levetid for henholdsvis mænd og kvinder er langt mindre: mænd kan påregne 61,6 år og kvinder 62,3 år,

- H. der henviser til, at kvinder traditionelt har højere fattigdomsrisiko og begrænsede pensioner, navnlig kvinder på over 65 år, der ofte modtager pensioner, der kun lige ligger over eksistensminimum, af forskellige årsager, såsom de store kønsbestemte lønforskelle, som direkte påvirker pensionsrettighederne, den omstændighed, at de har taget en pause fra arbejdsmarkedet eller er stoppet med at arbejde for at påtage sig familieansvar eller har arbejdet i deres mands virksomhed, navnlig inden for det private erhvervsliv og landbruget, uden aflønning og uden tilknytning til sociale sikringsordninger, og der henviser til, at risikoen for at blive offer for fattigdom i perioder med økonomisk tilbagegang er endnu højere for disse kvinder,
1. glæder sig over Kommissionens meddelelse om konsekvenserne af befolkningsaldringen i EU, men beklager imidlertid, at de definitioner, statistikker og situationer, der behandles, ikke i tilstrækkelig grad er baseret på opmærksomhed omkring kønsbestemte uligheder i alderdommen, hvilket navnlig skyldes akkumulerede kønsbestemte skævheder gennem hele livet;
  2. støtter Kommissionens fokus på den strategi, Det Europæiske Råd vedtog i Stockholm i 2001¹ som en langsigtet mulighed for at tage fat på de udfordringer og muligheder, aldringen skaber i samfundene; støtter ligeledes Kommissionen forslag om, at der bør indtages en sammenhængende og bred holdning til aldring og til skabelse af muligheder, navnlig inden for markeder for produkter og tjenesteydelser, der sigter mod ældre menneskers behov og behovet for uformelle plejere af plejeafhængige personer; opfordrer Kommissionen til at være særlig opmærksom på beskyttelsen af ældres forbrugerrettigheder, eftersom ældre ofte vildledes og snydes;
  3. opfordrer institutionerne til at skabe en mere positiv holdning til aldring og til at øge EU-borgernes bevidsthed om aldersspørgsmål og disses faktiske virkninger; opfordrer indtrængende Kommissionen til at tage hånd om den byrdeorienterede holdning til aldring ved f.eks. at iværksætte en undersøgelse af virkningen af og potentialet i økonomien omkring det grå guld, hvor ældre kvinder er aktive subjekter; glæder sig meget over Kommissionens initiativ til at gøre 2012 til året for aktiv aldring og solidaritet mellem generationerne;
  4. betragter vedtagelse af en livscyklus-tilgang, hvor der tages hensyn til sammenhængen mellem aldring og køn, som vejen fremad i aldringspolitikken; betragter også vedtagelse af en alders- og kønsbaseret tilgang, hvor integrering af alders- og kønsaspektet bliver en uundværlig metode og instrument til udformningen af politikker på alle relevante områder (økonomi, socialområdet, beskæftigelse, folkesundhed, fødevarerikkerhed, forbrugerrettigheder, den digitale dagsorden, areal- og byplanlægning osv.) som vejen frem mod skabelse af mere social integration og social samhørighed;

Bekæmpelse af aldersdiskriminering

---

¹ Formandskabets konklusioner fra Det Europæiske Råds møde i Stockholm den 23. og 24. marts 2001.

5. opfordrer til, at direktivet mod forskelsbehandling vedtages snarest muligt;
6. erkender, at aldersdiskriminering må bekæmpes med mere effektive juridiske instrumenter og mere tilgængelige procedurer, navnlig hvis der er tale om diskriminering på arbejdspladsen, hvor der findes specifik lovgivning, og hvor støtte til den enkelte og undersøgelse af omstændighederne er afgørende; opfordrer derfor medlemsstaterne til at sikre effektiv gennemførelse af den nødvendige lovgivning til bekæmpelse af forskelsbehandling på grund af alder og andre former for forskelsbehandling;
7. ønsker en mere rettighedsbaseret tilgang til aldring, således at ældre mennesker kan agere som stærke subjekter i stedet for objekter;
8. opfordrer til øget tilførsel af midler samt øget forskning og udvikling af eksisterende overvågningsmekanismer, da aldersdiskriminering sjældent anerkendes og bekæmpes; mener, at der er behov for en øget bevidsthed i medlemsstaterne, og vil glæde sig over forslag fra Agenturet for Grundlæggende Rettigheder og Det Europæiske Institut for Ligestilling mellem Mænd og Kvinder;
9. understreger nødvendigheden af at anerkende den flerdobbelte diskriminering, som ældre kvinder udsættes for i samfundet, hvor de diskrimineres både på grundlag af alder, køn, sundhedstilstand og handicap;
10. er dybt bekymret over den grad, i hvilken de mest udsatte grupper af kvinder udsættes for flerdobbelt diskriminering, herunder indvandrerkvinder, handicappede kvinder, homoseksuelle kvinder, kvinder tilhørende mindretal, kvinder med få kvalifikationer og ældre kvinder, idet de diskrimineres på grundlag af alder, køn, etnisk oprindelse og seksuel eller religiøs orientering etc., og opfordrer til positive foranstaltninger mod diskriminering;
11. opfordrer medlemsstaterne til at gennemføre egentlige oplysningskampagner for at oplyse om ældres fundamentale rolle i samfundet og behovet for at give ældre kvinder mulighed for at genfinde deres rolle ved bl.a. at fremme mindre håndværk;
12. opfordrer Kommissionen og medlemsstaterne til at tage særlig højde for situationen for ældre lesbiske, biseksuelle og transseksuelle kvinder;

Kombinering af arbejde og pasning

13. opfordrer medlemsstaterne til at indføre nye former for orlov, der gør det muligt at tage betalt orlov til plejeopgaver ud over barselsorlov og fremme mere ligelig fordeling af ubetalt plejearbejde mellem kvinder og mænd, idet uofficiel pleje i hjemmet begrænser de plejende personers muligheder for at arbejde uden for hjemmet; mener, at en metode til nedbringelse af fattigdom blandt ældre kvinder i denne forbindelse er at støtte ordninger, som f.eks. deltidsarbejde og jobdeling, der muliggør fleksibelt arbejde; understreger i denne forbindelse, at de beskæftigelsesmæssige rettigheder for fleksible arbejdstagere imidlertid skal være de samme som for fuldtidsansatte; understreger, at arbejdsløsheden blandt ældre kvinder må bekæmpes, hvis beskæftigelsesmålene i EU 2020-strategien skal opfyldes;

14. anmoder medlemsstaterne om at udvikle mekanismer til at sikre, at akkumuleringen af pensionsrettigheder er tilstrækkelig i de perioder, hvor en persons indkomstniveau midlertidigt er lavere på grund af plejeopgaver, en situation, der navnlig berører kvinder; anmoder Kommissionen om at iværksætte en undersøgelse af de forskellige virkninger, som medlemsstaternes pensionssystemer har for kvinder og mænd;
15. opfordrer medlemsstaterne til at tage højde for kønsaspektet i forbindelse med reformer af pensionssystemerne og tilpasse pensionsalderen under hensyntagen til forskellene mellem kvinder og mænd i forhold til arbejdsmønstre og ældre kvinders højere risiko for forskelsbehandling på arbejdsmarkedet;
16. opfordrer medlemsstaterne til at fremme former for gensidig hjælp, der kan bygge bro mellem unge og ældre, og hvor unges entusiasme og ældres erfaring kan værdsættes;

Sundhed, pleje og sociale tjenester

17. ønsker en rettighedsbaseret tilgang for at gøre det muligt for ældre mennesker at spille en aktiv rolle, når der træffes afgørelse om valg og udformning af deres pleje og sociale tjenester samt behandlinger, når der foreligger valgmuligheder; opfordrer også til gennemførelse af en efterspørgselsbaseret tilgang for så vidt angår alle former for plejeydelser for at sætte ældre i stand til at leve autonomt, så længe de ønsker det;
18. opfordrer til, at der fremmes politikker vedrørende støtte inden for familien, som gør det muligt for borgerne at beslutte, hvorvidt de selv ønsker at tage sig af ældre familiemedlemmer eller benytte sig af supplerende sociale tjenester, og der bør udbetales ensartede godtgørelser for begge former for hjælp;
19. understreger, at offentlige og private tjenester skal være let tilgængelige, af høj kvalitet og økonomisk overkommelige for ældre mennesker, og at disse tjenesters struktur skal understøtte en så lang plejeperiode i hjemmet som muligt;
20. mener, at der er behov for en sammenhængende støttepolitik for uformelle plejere, som for de flestes vedkommende er kvinder, som omfatter deres status, sociale ydelser og sociale sikringsrettigheder, tilrådgivningsstilelse af sociale tjenester og støttetjenester, tilstedeværelse af professionelle plejeydelser etc.;
21. understreger, at frivilligt arbejde og uformel pleje, som ofte hviler på skuldrene af kvinder, ikke må gøre det ud for manglende sociale plejeydelser, og anmoder om, at der træffes ordentlige sociale foranstaltninger, der gør, at kvinder kan hellige sig selvvalgte betalte aktiviteter;
22. opfordrer til, at der på medlemsstatsniveau etableres hjælpepakker, der omfatter programmer indeholdende foranstaltninger til fremme af beskæftigelsesegnetheden, afbødning af virkningerne af arbejdsløshed og højnelse af beskæftigelsesniveauet blandt borgere på over 50 år;
23. understreger, at plejens kvalitet bør sikres for at sikre kvalitet i alderdommen og for at hindre det fysiske, seksuelle, psykologiske og økonomiske misbrug, ældre ofte udsættes for; understreger, at beboere i offentlige eller private institutioner for ældrepleje bør have

ret til at deltage i beslutningsprocessen i disse institutioner gennem bestyrelsesarbejde og administrative strukturer; mener, at medlemsstaterne bør sikre, at de personer, der plejer ældre mennesker inden for den offentlige og private sektor, løbende bliver uddannet, og at deres arbejde underkastes regelmæssig bedømmelse, og at deres arbejde tillægges større økonomisk værdi, herunder med hensyn til løn, forsikring og arbejdsforhold;

24. opfordrer medlemsstaterne til at fremme støtten til uddannelse inden for psykologisk og fysisk hjælp til ældre samt til at etablere passende faciliteter hertil;
25. opfordrer til, at plejehjem, der normalt fungerer som hospitaler, omdannes til indbydende steder, hvor en familiebaseret model anvendes til at undgå institutionalisering;
26. foreslår, at EU's handlingsplan om Alzheimers sygdom på behørig vis anerkender ældre kvinders rolle i forbindelse med pleje af demensramte og gennemføres snarest; mener desuden, at der er behov for nationale programmer til at kortlægge, hvilke foranstaltninger, der kan træffes for at forbedre ældre kvinders livskvalitet; foreslår, at alzheimerforeninger høres for at kortlægge og gennemføre disse foranstaltninger;
27. ønsker, at kønsperspektivet tages i betragtning i forbindelse med medicinske diagnoser for at sikre, at disse er nøjagtige, og at borgerne modtager den rette behandling og pleje; ønsker, at diagnoseinstrumenterne, sundhedstjenesterne og plejen ikke begrænses blot på grund af patienternes køn og alder, men at ældre kvinder f.eks. skal have mulighed for screening for bryst-, livmoderhals-, lunge- og tarmkræft og for hjerte-kar-sygdomme; anmoder ydermere om, at der ofres større opmærksomhed på forebyggelse og behandling af sygdomme, som ældre kvinder er særlig udsatte for at blive ramt af, som f.eks. osteoporose og rheumatoid arthrit;
28. anmoder om, at køns- og aldersperspektivet anvendes i anbefalinger vedrørende ernæring; anmoder ligeledes om, at køns- og aldersperspektivet anvendes i henstillinger vedrørende fødevarerikkerhedsspørgsmål, såsom fødevareremærkning, sundhedsanprisninger, Reach-forordningen og nye levnedsmidler;
29. understreger, at både teknologien og de tekniske fremskridt kan være vigtige i forbindelse med tilpasning af samfundet til en aldrende befolknings behov; opfordrer til, at innovationer skabt i snævert samarbejde med ældre mennesker anvendes mere omfattende, f.eks. forenklede mobiltelefoner og internetforbindelser, smarte sensorer i specifikke produkter for at sænke antallet af ulykker, træning af hunde til at hjælpe personer, der f.eks. lider af sygdomme, der påvirker hukommelsen osv., og opfordrer til, at programmer, der er særlig udformede på grundlag af livslang læring for ældre, støttes af staten;
30. opfordrer til, at der i forbindelse med afprøvninger af medicinalprodukter, der er under udvikling, ikke blot foretages undersøgelser af deres virkning på mænds, men også på kvinders krop;
31. stiller forslag om, at der foretages statistiske undersøgelser af stigningen i vold mod ældre med henblik på at kaste lys over dette alvorlige problem, som ældre normalt er ude af stand til at indberette, eftersom de måske accepterer dårlig behandling som del af det at blive ældre og afhængig af andre, og for at bekæmpe mishandling af ældre mere effektivt

og med større indsats fra samfundet som helhed;

32. opfordrer med henblik på at forebygge udelukkelse af ældre kvinder fra samfundet til, at der etableres målrettede kulturelle ordninger og uddannelsesordninger for ældre kvinder, så de bliver inddraget i initiativer af lokal karakter;

Vejen frem

33. anmoder Kommissionen om inden udgangen af 2011 at foreslå en handlingsplan, der omfatter:

- en undersøgelse af nødvendigheden af flere ressourcer til forskning i aldring,
- foranstaltninger til at sikre plejens kvalitet samt kvaliteten af plejeres arbejdsforhold,
- ændringer i retning af øget sammenhæng inden for den sociale sikring, inklusive pensionsordninger, plejeorlov og deltidsarbejde,
- det kønsfølsomme begreb om aldersrelaterede sygdomme og foranstaltninger til, hvordan de bedst kan anerkendes og behandles,
- en årlig rapportering på grundlag af principperne i Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder og forvaltet af Agenturet for Grundlæggende Rettigheder på EU-institutionsniveau og af de nationale myndigheder i medlemsstaterne om krænkelse af ældre menneskers rettigheder og om de foranstaltninger, der bør træffes på EU-plan og på nationalt plan for at hindre direkte og skjult diskriminering,
- ikke-lovgivningsmæssige foranstaltninger til bekæmpelse af aldersdiskriminering, såsom bevidstgørelseskampagner,
- integrering af aspektet vedrørende ældre migranter og lesbiske, bøsser, bi- og transseksuelle (LGBT),
- foranstaltninger til støtte af solidaritet mellem generationerne, såsom planer om støtte til kvinder, der tager sig af børnebørn, mens disses forældre er fraværende pga. arbejdsrelaterede forhold,
- foranstaltninger rettet mod udnyttelse af ældres viden og faglige erfaring, f.eks. gennem oprettelse af foreninger for ældre, der rådgiver jobsøgende,
- udveksling af bedste praksis;

34. opfordrer Kommissionen til at ajourføre og styrke kontrolmekanismerne vedrørende gennemførelsen af intentioner i forbindelse med de grundlæggende rettigheder inden udgangen ad 2012; opfordrer desuden til øget bevidsthed om disse, ofte for lidt anvendte, mekanismer, da ældre i almindelighed, og navnlig kvinder, ikke er bevidst om deres rettigheder;

35. bekræfter, at alle mænd og kvinder i EU skal have ret til hensigtsmæssige, passende og økonomisk overkommelige sociale og sundhedsmæssige tjenester af almen interesse alt afhængig af deres særlige behov og præferencer; opfordrer Kommissionen til at forelægge et direktivforslag om grundlæggende tjenester, der tager hensyn til de nationale forhold; understreger, at ældre kvinder er særlig sårbare og opfordrer Kommissionen til at overveje et system, hvor alle mænd og kvinder i EU får ret til en grundindtægt, der baseres på de respektive medlemsstaters levestandard;
36. opfordrer Kommissionen til at bestræbe sig på at sikre, at der øremærkes EU-midler til projekter, der bl.a. omfatter socialt ugunstigt stillede enlige og ældre kvinder;
37. pålægger sin formand at sende denne beslutning til Rådet og Kommissionen.

BEGRUNDELSE

Befolkningen i Den Europæiske Union ældes. I den politiske retorik betegnes denne udvikling ofte som "et problem" eller "en byrde". Den aldrende befolkning betragtes som en fremtidig byrde for nationaløkonomierne, og de ældres potentiale overses ofte, idet de oftere betragtes som passive objekter end som aktive subjekter.

Ifølge statistikkerne lever kvinder længere end mænd. I 2007 var kvindernes forventede levetid seks år længere end mændenes. Uanset om dette skyldes biologiske årsager eller adfærdsmønstre, medfører det, at kvinder oftere konfronteres med den negative holdning til aldring. Forskellen i mænds og kvinders forventede levetid synes imidlertid nu at blive mindre, hvilket delvis kan forklares med større ligheder i livsstil.

Diskriminering på grund af alder inden for arbejdslivet er forbudt i EU-lovgivningen. Lovgivningen fører dog ikke direkte til en situation, hvor der ikke længere findes aldersdiskriminering på arbejdspladsen. Generelt er det stadig vanskeligt for kvinder at gøre karriere, hvilket fører til en stor ubalance, hvor mændene er overrepræsenteret i højere ledende stillinger, navnlig blandet ældre kvinder og mænd. Desuden får kvinder oftere problemer, når de søger genansættelse, og jo ældre en kvinde bliver, jo mindre merværdi har hun normalt i en arbejdsgivers øjne.

Med ikrafttrædelsen af Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder i december 2009 og Lissabontraktaten i begyndelsen af 2010 blev forbud mod diskriminering af enhver art omfattet af Den Europæiske Unions lovgivningskompetence. Charterets artikel 21 fastsætter, at "Enhver forskelsbehandling på grund af køn, race, farve, etnisk eller social oprindelse, genetiske anlæg, sprog, religion eller tro, politiske eller andre anskuelser, tilhørsforhold til et nationalt mindretal, formueforhold, fødsel, handicap, alder, seksuel orientering eller ethvert andet forhold er forbudt.", og artikel 25, at "Unionen anerkender og respekterer ældres ret til et værdigt og uafhængigt liv og til at deltage i det sociale og kulturelle liv".

Disse fundamentale rettigheder i EU-lovgivningen må også gennemføres. Ældre kvinder må derfor, ud over at blive beskyttet på arbejdspladsen, også beskyttes på alle livets andre områder, da diskriminering på grund af alder og køn strider mod fundamentale rettigheder. For at bekæmpe den dobbelte diskriminering, kvinder ofte udsættes for, bør følgende aspekter anerkendes og behandles:

For det første løber ældre kvinder en større risiko for at ende i et liv i fattigdom. I år, der officielt erklæres som det europæiske år for bekæmpelse af fattigdom og social udstødelse, bør der rettes stor opmærksomhed mod de ældre kvinders situation. Der er flere årsager til de ældre kvinders fattigdom, som f.eks. at kvinders pensionsopsparing er lavere end mænds. Opsparingen er navnlig lavere inden for pensioner under den såkaldte anden og tredje søjle, hvilket refererer til pensionsordninger forbundet med beskæftigelse og individuelle pensionsordninger. Forskellene mellem pensionsordningerne i medlemsstaterne fører til en situation, hvor ældre kvinder i visse medlemsstater er i en særligt sårbar situation. Alle EU-borgere bør have ret til en basisindkomst, der svarer til levestandarden i de enkelte medlemsstater.

Det lavere pensionsniveau er ofte en direkte konsekvens af kvinders generelt lavere lønniveau og også af, at visse sektorer hovedsageligt beskæftiger kvinder. Hertil kommer, at kvinder oftere oplever midlertidige fald i deres indkomstniveau som følge af omsorgsaktiviteter (barselsorlov, pasning af børn eller af gamle forældre).

Fattigdommen blandt ældre kvinder skyldes også omsorgsaktiviteterne. Generationen af kvinder over 50 kaldes "sandwich-generationen" eller "arbejdende døtre og arbejdende mødre", da de ofte passer både deres forældre og deres børnebørn. Uofficielle og ubetalte omsorgsaktiviteter vanskeliggør et arbejde uden for hjemmet. Bedre muligheder for deltidsarbejde vil således bidrage til at øge de ældre kvinders indkomst. Indtægt fra deltidsarbejde efter pensioneringen bør ikke påvirke pensionsniveauet negativt.

For det andet er aldrende kvinder særligt afhængige af offentlige og private tjenester og af offentlig sundhedspleje - og således rammes aldrende kvinder særlig hårdt, hvis disse tjenester mangler eller er af ringe kvalitet. Udvikling af tjenester, der letter langtidspæje i hjemmet, vil få betydning både for de kvinder, der passer andre, og for dem, de passer. Pasningens kvalitet kan sikres via passende ressourcer og uddannelse inden for sundhedsplejen.

Desuden har adgang til offentlige og private tjenester betydning for ældre kvinder. Mange grundlæggende tjenester, som f.eks. banktjenester, er lettere tilgængelige og billigere på internettet, som ældre mennesker ofte har begrænset adgang til - på grund af enten manglende faciliteter eller manglende færdigheder. Dette kan betragtes som et diskriminerende element i samfundene. Ældre mennesker er faktisk en særlig gruppe af forbrugere, og der er en kæmpestor vækst i efterspørgslen efter tjenester for ældre.

For det tredje lider ældre kvinder ofte af aldersbetingede sygdomme, såsom hukommelsestab og kræft. Forekomsten af demens og Alzheimer er hyppigere blandt ældre kvinder end blandt ældre mænd. Af kræftformerne lider kvinderne især af brystkræft - som er den kræftform, der er årsag til flest kræftdødsfald blandt kvinder i Europa - og af tarmkræft. En af hovedårsagerne til dødeligheden blandt kvinder er hjerte-kar-sygdomme, som ofte ikke diagnosticeres, fordi symptomerne ofte er anderledes end mænds symptomer.

Men selv om kvinder lever længere, er forskellen mellem mænds og kvinders forventede levetid som raske mindre end forskellen i den totale forventede levetid. Mens kvinder i 2007 forventedes at leve seks år længere end mænd, var forskellen i raske leveår mellem kvinder og mænd mindre end et år. Ud over i god medicinsk behandling ligger dele af nøglen til et sundere liv også i den rette ernæring. De generelle ernæringsråd opfylder ikke de ældres særlige behov.

RESULTAT AF DEN ENDELIGE AFSTEMNING I UDVALGET

Dato for vedtagelse	14.7.2010
Resultat af den endelige afstemning	+: 27 -: 1 0: 0
Til stede ved den endelige afstemning - medlemmer	Regina Bastos, Edit Bauer, Emine Bozkurt, Marije Cornelissen, Silvia Costa, Tadeusz Cymański, Edite Estrela, Ilda Figueiredo, Iratxe García Pérez, Zita Gurmai, Lívia Járóka, Teresa Jiménez-Becerril Barrio, Nicole Kiil-Nielsen, Rodi Kratsa-Tsagaropoulou, Elisabeth Morin-Chartier, Siiri Oviir, Antonyia Parvanova, Nicole Sinclair, Joanna Katarzyna Skrzydlewska, Eva-Britt Svensson, Marc Tarabella, Britta Thomsen, Anna Záborská
Til stede ved den endelige afstemning - stedfortrædere	Christa Klaß, Mariya Nedelcheva, Chrysoula Paliadeli, Sirpa Pietikäinen, Zuzana Roithová